

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (första avdelningen)
den 28 mars 1996 *

I mål T-60/92,

Muireann Noonan, tillfälligt anställd vid Europeiska gemenskapernas domstol, vid det skriftliga förfarandet företrädd av James O'Reilly, SC i Irland, och vid det muntliga förfarandet företrädd av advokaten Onno Brouwer, Amsterdam, med delgivningsadress i Luxemburg hos Fiduciaire Myson SARL, 1, rue Glesener,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av juridiske rådgivaren John Forman, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos Carlos Gómez de la Cruz, rättstjänsten, Centre Wagner, Kirchberg,

svarande,

angående en talan om ogiltigförklaring av uttagningskommitténs beslut i uttagningsprov COM/C/741 att inte låta sökanden delta i proven, vilket sökanden tagit del av den 9 juni 1992,

meddelar

* Rättegångsspråk: engelska.

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (första avdelningen)

sammansatt av ordföranden A. Saggio, samt domarna V. Tiili och R. M. Moura Ramos,

justitiesekreterare: H. Jung,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 7 februari 1996,

följande

Dom

Bakgrund

- 1 Noonan, tillfälligt anställd vid Europeiska gemenskapernas domstol, ansökte om att få delta i det allmänna uttagningsprovet COM/C/741, som organiserades av Europeiska gemenskapernas kommission för att upprätta en reservlista för anställning av engelskspråkiga maskinskriverskor i lönegrad C 5/C 4 (EGT nr C 333 A, 1991, s. 11 i den engelska versionen [vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå]).
- 2 I skrivelse av den 9 juni 1992 (bilaga C till ansökan) underrättades Noonan om uttagningskommitténs beslut att avvisa hennes ansökan med tillämpning av punkt II (Villkor för tillträde till uttagningsprovet), B (Särskilda villkor), 2 (Erhållna examens- eller behörighetsbevis) i meddelandet om uttagningsprovet, med hänvisning till att hon genomgått en universitetsutbildning och erhållit en Honours Degree i fransk och italiensk litteratur vid University College i Dublin.

- 3 De omnämnda bestämmelserna i meddelandet om uttagningsprovet hade följande lydelse:

”Följande personer tillåts inte, vid risk att uteslutas från uttagningsprovet och/eller vidtagande av senare disciplinära åtgärder som föreskrivs i tjänsteföreskrifterna, delta i proven:

- i) sökande som har en examen som ger tillträde till uttagningsprov på A- eller LA-nivå (se bifogad tabell till vägledningen),
- ii) sökande som i fråga om sådana studier som avses under i) bedriver studier under sista studieåret.”

I fråga om examensbevis som hade utfärdats i Irland fordrades enligt den omnämnda tabellen som har bifogats ”vägledning för sökande till kommissionens interna och allmänna uttagningsprov” (nedan kallad vägledningen) — även publicerad i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* nr C 333 A, 1991, där den föregick ifrågavarande meddelande om uttagningsprov — en University Degree för tillträde till uttagningsprov på A- eller LA-nivå.

- 4 Mot denna bakgrund yrkade Noonan, i en ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 21 augusti 1992, att uttagningskommitténs ovannämnda beslut att inte låta henne delta i proven skulle ogiltigförklaras. Till stöd för talan anförde hon att de ovannämnda bestämmelserna i meddelandet om uttagningsprov, som var anledningen till att hennes ansökan avvisades, var rättsstridiga.
- 5 Den 23 december 1992 framställde kommissionen en invändning om rättegångshinder som grundades på att en tjänsteman, till stöd för en talan mot ett beslut av en uttagningskommitté, inte kunde åberopa grunder angående brister i meddelandet om uttagningsprov, då han inte i rätt tid hade påtalat de bestämmelser i detta meddelande som han ansåg gick honom emot.

- 6 Förstainstansrätten (fjärde avdelningen) ogillade i dom av den 16 september 1993, Noonan mot kommissionen (T-60/92, Rec. s. II-911) denna invändning och förklarade att Noonans talan kunde prövas på samtliga de grunder som hon hade anfört.
- 7 Kommissionen överklagade denna dom den 19 november 1993. Överklagandet ogillades i domstolens dom av den 11 augusti 1995, kommissionen mot Noonan (C-448/93 P, REG s. I-2321).
- 8 Under handläggningen av överklagandet fortsatte det skriftliga förfarandet vid förstainstansrätten och avslutades den 30 september 1994. I enlighet med referentens rapport inledde förstainstansrätten (första avdelningen) det muntliga förfarandet utan att vidta föregående åtgärder för bevisupptagning. Parterna hördes vid sammanträdet den 7 februari 1996. Vid sammanträdet slut förklarade ordföranden det muntliga förfarandet avslutat.

Parternas yrkanden

- 9 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogiltigförklara kommissionens beslut av den 9 juni 1992 om att avvisa hennes ansökan om att få delta i det allmänna uttagningsprovet COM/C/741,

— förplikta svaranden att ersätta rättegångskostnaderna.

Svaranden har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan,

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Saken

- 10 Sökanden har, till stöd för sin talan och i avsikt att visa att de bestämmelser i meddelandet om uttagningsprovet som motiverade avvisningen av hennes ansökan var rättsstridiga, åberopat fem grunder om åsidosättande av artikel 27 första stycket och 5.1 i tjänsteföreskrifterna för tjänstemännen i Europeiska gemenskaperna (nedan kallade tjänsteföreskrifterna [vid översättningen fanns endast vissa ändringar i tjänsteföreskrifterna att tillgå i svensk version]), om åsidosättande av artikel 1.1 i bilaga 3 till tjänsteföreskrifterna, om åsidosättande av likabehandlingsprincipen samt om åsidosättande av friheten att utöva en yrkesverksamhet.
- 11 Förstainstansrätten anser att det är lämpligt att i ett sammanhang pröva argumentationen i fråga om de fyra första grunderna, som här följer i den ordning som parterna har valt.

Sammanfattning av parternas argument

Åsidosättande av artikel 27 första stycket i tjänsteföreskrifterna

- 12 Trots det obestridliga utrymme för skönsmässig bedömning som tillsättningsmyndigheten förfogar över att fastställa vilka kvalifikationer som erfordras vid tjänstetillsättning är regeln som medför att sökande som har en universitetsexamen som ger tillträde till uttagningsprov på A- eller LA-nivå (och sökande som bedriver studier under sista studieåret av en sådan utbildning) utesluts från proven enligt sökandens mening oförenlig med artikel 27 i tjänsteföreskrifterna. Regeln saknar nämligen helt samband med sökandenas lämplighet att utföra de uppgifter som är förbundna med ifrågavarande kategori (se förstainstansrättens dom av den 8 november 1990, Bataille m. fl. mot parlamentet, T-56/89, Rec. s. II-597, punkt 48). I detta fall handlar det om kategori C där de uppgifter som skall utföras kräver kunskaper på en genomsnittlig utbildningsnivå eller en yrkeserfarenhet på motsvarande nivå (artikel 5.1 fjärde stycket i tjänsteföreskrifterna). Framförallt påverkas inte en persons förmåga att utföra vissa uppgifter av den omständigheten att hon förvärvat kvalifikationer eller erfarenhet som går utöver och saknar samband med vad som krävs för att utföra dessa uppgifter.

- 13 I det aktuella fallet har sökanden anfört att den omständigheten att hon har en universitetsexamen i vart fall inte kan anses inverka på hennes förmåga att utföra de uppgifter som är förbundna med kategori C, eftersom hon sedan länge arbetar som maskinskriverska vid domstolen. Genom att beakta denna examen vid prövningen av hennes ansökan har kommissionen följaktligen gjort sig skyldig till ett uppenbart åsidosättande av artikel 27 i tjänsteföreskrifterna.
- 14 Kommissionen har gjort gällande att om sökande med universitetsexamen gavs tillträde till uttagningsproven för kategori C, skulle detta få flera negativa effekter på förvaltningen av sekretariatets verksamhet (se punkterna 16, 18 och 20 nedan). Med hänsyn till dessa effekter och det stora utrymme för skönsmässig bedömning som kommissionen förfogar över för att fastställa kriterierna för anställning, anser kommissionen att den kan utesluta denna kategori av sökande från sådana uttagningsprov utan att åsidosätta artikel 27 i tjänsteföreskrifterna. Kommissionen har dock medgivit att detta resonemang inte nödvändigtvis kan överföras till andra institutioner som, mot bakgrund av deras uppbyggnad och antalet anställda i kategori C, kan föra en annan personalpolitik.
- 15 Sökanden har härvid rent allmänt gjort gällande att de argument som kommissionen har anfört angående intresset av en god förvaltning av sekretariatets verksamhet inte grundar sig på någon verklig erfarenhet. För övrigt följer varken Europaparlamentet, domstolen eller revisionsrätten kommissionens personalpolitik, som denna tar sig uttryck i de omtvistade bestämmelserna i meddelandet om uttagningsprov.
- 16 Som första argument grundat på omsorgen om en god förvaltning av sekretariatets verksamhet har kommissionen gjort gällande att om sökande med universitetsexamen, som har lättare för att uttrycka sig än andra sökande, tilläts delta skulle detta minska chanserna för andra sökande att lyckas, eller till och med få till följd att samtliga övriga sökande trängs undan, då de förstnämnda skulle kunna motsvara samtliga kommissionens behov vad gäller ifrågavarande uppgifter. Under alla omständigheter förringas inte argumentets giltighet av den enda omständigheten att det vid ett givet tillfälle kan föreligga ett överskott av "överkvalificerade" sökande.

- 17 Enligt sökanden föranleder varken villkoren för tillträde till det aktuella uttagningsprovet eller delprovets natur slutsatsen att det föreligger en sådan risk.
- 18 Kommissionen anser vidare att de berörda tjänstemännen, när de väl har anställts i kategori C, just på grund av sin universitetsutbildning efter en längre eller kortare tid skulle kunna känna sig frustrerade av att varje dag utföra de uppgifter som är förbundna med denna kategori och som de har anställts för att utföra. Detta skulle kunna få negativa följder för deras eget arbete, för arbetet för deras kollegor i kategori C som saknar universitetsexamen och, rent allmänt, för sammanhållningen. Kommissionen gjorde år 1992 en studie (dok. IX/621/92, med titeln "Personalen vid kommissionens sekretariat" [vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå], vilken har bifogats till dupliken) av den sedan länge oförändrade situationen för den personal som arbetade vid sekretariatet inom denna institution. Av denna studie framgår att fast anställda sekreterare, som hade hög kompetens till följd av extremt selektiva uttagningsprov, kände sig frustrerade, då de arbetsuppgifter som de hade inom ramen för kommissionens uppdrag och uppbyggnad (maskinskrivning och relativt enkelt arbete) inte krävde en sådan nivå. Denna frustration skulle snabbt kunna leda till brist på motivation, i vart fall tjänstemännen skulle vilja överge det klassiska sekreteraryrket för mer ansvarsfulla och självständiga arbetsuppgifter. Kommissionen har härvid anmärkt att endast ett mycket begränsat antal tjänstemän årligen övergår till kategori B efter interna uttagningsprov. Samtliga dessa svårigheter, som beror på "frustration" och "brist på motivation" hos personal i kategori C, skulle försvåras om sökande med universitetsexamen gavs tillträde till uttagningsprov som avsåg denna kategori. Sökanden har inte närmare angett hur man på annat sätt än det som har påtalats i detta fall effektivt skulle kunna utesluta personer som senare skulle kunna bli besvikna över sitt arbete.
- 19 Sökanden har invänt att det inte har visats att tjänstemän i kategori C med universitetsexamen skulle vara mer benägna att känna frustration än deras kollegor som saknar examen. Eftersom frustration är en individuell känsla skulle det röra sig om att bedöma varje sökandens personlighet, karaktär och curriculum vitae och, mer allmänt, den betydelse som de fäster vid sin examen för karriären eller för verksamhet och intressen vid sidan av yrkesverksamheten. Härvid bör det skiljas

mellan examina som är avsedda för att öka den berörde personens allmänbildning och examina som motsvarar en yrkesmässig kompetens. Dessutom kan, enligt sökanden, valet av ett arbete i en internationell och flerspråkig miljö bero på en personlig preferens för detta även i förhållande till en tjänst i den berörde personens ursprungsland som motsvarar en högre kategori, framförallt då det handlar om en medlemsstat som ligger i utkanten av gemenskapen. Även skillnader i medlemsstaterna vad gäller arbetsmarknadsläget, den sociala ställning som förknippas med olika tjänster och arbetskostnad skall beaktas. En prövning av samtliga dessa omständigheter skulle kunna göras inom ramen för det samtal som föreskrivs i ifrågakavande meddelande om uttagningsprov eller inom ramen för ytterligare prov som det skulle stå den berörda institutionen fritt att föreskriva.

- 20 Kommissionen har vidare pekat på de effekter som rekrytering av sökande med universitetsexamen skulle få för övriga tjänstemäns yrkesmässiga utveckling i kategori C. Vad gäller möjligheten (som blivit alltmer begränsad) att få tillträde till ett internt uttagningsprov som organiseras för övergång till kategori B, skulle sökande med universitetsexamen ha mycket bättre chanser, eller till och med en "obefogad" fördel, jämfört med deras övriga kollegor. En sådan kompetens som är förbunden med en dylik examen är nämligen på grund av sin objektiva natur lättare att bedöma än erfarenhet som har tillägnats i tjänsten, där bedömningen nödvändigtvis omfattar subjektiva uppgifter. Kommissionen anställer tjänstemän i kategori C för att dessa skall utföra uppgifter i denna kategori under hela sin karriär, inte för att de skall påbörja en sådan verksamhet med siktet inställt på att avancera till tjänster som bättre motsvarar deras kompetens. Av samma skäl skulle en liknande fördel kunna vara av betydelse vid befordringar inom kategori C. Kommissionen strävar efter att på ett rättvist sätt befordra tjänstemännen i denna kategori.

- 21 Sökanden anser att den påstådda "obefogade" fördel som, enligt kommissionens mening, tjänstemän i kategori C med en universitetsexamen skulle ha vid interna uttagningsprov till kategori B endast uppstår om kommissionen vid detta slags uttagningsprov med orätt fäster större vikt vid en examen än vid i tjänsten förvärvad erfarenhet. Vid sammanträdet har sökanden tillagt att vad gäller befordran

av tjänstemän i kategori C ankommer det på kommissionen att fastställa rättvisa kriterier. Kommissionen är inte skyldig att systematiskt ge företräde åt personer med en universitetsexamen.

Åsidosättande av artikel 5.1 i tjänsteföreskrifterna

22 Enligt sökanden skall den berörda institutionen övervaka att villkoren för tillträde till ett allmänt uttagningsprov har anknytning till de uppgifter som de som har godkänts efter ett sådant prov kan komma att utföra. Det resonemang som har föranlett förstainstansrätten att tolka begreppet yrkeserfarenhet i den mening som avses i artikel 5.1 mot bakgrund av syftet med ifrågavarande uttagningsprov (förstainstansrättens dom av den 22 maj 1990, Sparr mot kommissionen, T-50/89, Rec. s. II-207, punkt 18), gäller i tillämpliga delar (mutatis mutandis) de kvalifikationer som man fordrar av sökandena (domstolens dom av den 6 juli 1988, Agazzi Léonard mot kommissionen, 181/87, Rec. s. 3823, punkt 27).

23 Kommissionen anser att artikel 5 innebär en indelning av personalen i fyra olika kategorier, där kategori C följer efter kategorierna A och B, med särskilda kvalifikationsvillkor för varje kategori. För C-tjänsterna finns det ett nära samband mellan de kvalifikationer som fordras av sökandena och den skyldighet som de har när de väl har anställts att åta sig uppgifterna i fråga. Följaktligen har kommissionen rätt, och har till och med en skyldighet, att från uttagningsproven till kategori C utesluta sökande som skulle kunna söka tjänster i kategori A eller språktjänster. Vid sammanträdet har kommissionen tillagt att vad gäller kategori C innehåller artikel 5, som återfinns bland "allmänna bestämmelser" i tjänsteföreskrifterna, inte enbart minimikrav på utbildning, utan innebär även att personer med universitetsexamen utesluts från deltagande i uttagningsprov i denna kategori. Artikeln återspeglar således kommissionens behov av att ha en väl bestämd personalstruktur.

Åsidosättande av artikel 1.1 i bilaga 3 till tjänsteföreskrifterna

24 Sökanden har av artikel 1.1 slutit sig till att frågan om villkoren för tillträde till ett uttagningsprov är giltiga skall bedömas mot bakgrund av antingen denna bestäm-

melse eller reglerna i tjänsteföreskrifterna (den ovannämnda domen i målet Bataille m. fl. mot parlamentet, punkterna 45 och 46). Vad beträffar artikel 1.1 anser sökanden att denna inte innehåller några uppgifter som skulle innebära att det vore tillåtet att från uttagningsprov utesluta sökande med examina som saknar samband med utförandet av de uppgifter som ingår i den tjänst som skall tillsättas. Framförallt nämns i punkt d i denna bestämmelse endast examina som erfordras för den tjänst som skall tillsättas. Inte heller bestämmelserna i tjänsteföreskrifterna tillåter ett sådant undantag. Eftersom det omtvistade villkoret således inte omfattas av utrymmet för skönsmässig bedömning i artikel 1 i bilaga 3, som är det enda svaramanden förfogar över, kan dennes invändningar beträffande de berörda sökandenas lämplighet i fråga om detta villkor, när de uppfyller villkoren som anges i punkt d, inte vinna bifall (den ovannämnda domen i målet Bataille m. fl. mot parlamentet, punkterna 59 och 60).

- 25 Kommissionen anser att mot bakgrund av artikel 5 i tjänsteföreskrifterna och varje institutions behov av att förfoga över personal som på bästa sätt skall utföra de uppgifter som ingår i kategori C, fastställs i artikel 1.1 d ett klart samband mellan å ena sidan examens- och andra behörighetsbevis eller förvärvad erfarenhet, å andra sidan den tjänst som skall tillsättas. Denna tjänsts permanenta karaktär bestämmer såväl vilka examina eller vilken yrkeslivserfarenhet som fordras och vilka examina (eller vilken erfarenhet) som medför att sökandens ansökan skall avvisas.

Åsidosättande av likabehandlingsprincipen

- 26 Enligt sökanden förbjuds enligt likabehandlingsprincipen, vars väsentliga betydelse för rättsordningen avseende Europeiska gemenskapernas tjänstemän och övriga anställda framgår av artikel 5.3 i tjänsteföreskrifterna, att jämförbara situationer behandlas på olika sätt utan att denna skillnad i behandling motiveras av att det föreligger objektiva skillnader av betydelse (domstolens domar av den 13 juli 1962, Klöckner-Werke och Hoesch mot Höga myndigheten, 17/61 och 20/61, Rec. s. 615, 652, och av den 12 mars 1987, Raiffeisen, 215/85, Rec. s. 1279, punkt 23). Enligt sökanden måste man, när man avgör om det föreligger sådana objektiva skillnader, beakta de mål som institutionen lagligen kan eftersträva inom det berörda området (domstolens dom av den 15 januari 1985, Finsider mot kommissionen, 250/83, Rec. s. 131, punkt 8).
- 27 Med hänsyn till dessa kriterier anser sökanden att det påtalade villkoret är oförenligt med likabehandlingsprincipen. Förutom att de har universitetsexamen befinner

sig de sökande som berörs av detta villkor i samma situation som alla andra sökande som uppfyller de villkor som kan uppställas enligt artikel 1.1 i bilaga 3 till tjänsteföreskrifterna. Skillnaden i behandlingen av dem jämfört med behandlingen av andra sökande, däribland sökande som har läst vid universitet utan att ta någon examen, kan inte anses motiverad av objektiva skillnader. En universitetsexamen har nämligen inget samband med deras förmåga att utföra de uppgifter som de skulle få som tjänstemän i kategori C.

- 28 Enligt sökanden medför det påtalade villkoret även andra diskriminerande effekter. Dels leder villkoret till en godtycklig distinktion mellan personer som har en universitetsexamen när de skickar in sin ansökan och de som erhåller en sådan examen sedan de har förts upp på reservlistan eller utsetts till tjänstemän. Dels utgör villkoret en obefogad nackdel för sökande som bor i stater i gemenskapens utkanter vid en jämförelse med sökande som bor i ett mer centralt beläget land, eftersom en universitetsexamen för de förra, enligt sökandens mening, är ett av få verksamma sätt att förvärva erforderlig språkkompetens.
- 29 Enligt kommissionen innebär inte det påtalade villkoret något åsidosättande av likabehandlingsprincipen. Vad gäller jämförelsen mellan sökandens situation och situationen för sökande utan universitetsexamen har kommissionen gjort gällande att erhållandet av en sådan examen skulle leda till att den berörda ansökan blir oförenlig med det slags uppgifter som skall utföras. På grund härav skulle rekrytering av sökande som befinner sig i denna situation få negativa återverkningar på hur kommissionens verksamhet fungerar. Följaktligen är det lämpligt att, förutom i undantagsfall (som när den berörde personen erhåller examen efter det att han förts upp på reservlistan), bibehålla principen att sökande som har fullgjort en universitetsutbildning inte skall anställas för att utföra kontorsgöromål under hela sin karriär.
- 30 Kommissionen har i fråga om nackdelar som, enligt sökanden, sökande från medlemsstater i gemenskapens utkanter har att utstå, förklarat att den inte förfogar över några uppgifter till stöd för sökandens resonemang, vilket för övrigt inte har åtföljts av några bevis.

Förstainstansrättens bedömning

- 31 Förstainstansrätten konstaterar att den argumentation som sökanden har anfört till stöd för de fyra grunder som har återgivits ovan huvudsakligen grundar sig på ett enda klagomål. Sökanden anser att kommissionen borde behandla sökande med universitetsexamen på samma sätt som sökande som, med undantag för denna examen, befinner sig i samma situation. Detta klagomål innebär redan till sin natur ett ifrågasättande av om det påtalade villkoret i meddelandet om uttagningsprovet är förenligt med likabehandlingsprincipen, vilken uttryckligen åberopas i den fjärde grunden för talan. Under dessa omständigheter är det lämpligt att bedöma samtliga argument till stöd för klagomålet mot bakgrund av denna princip, vars beaktande utgör en grundläggande omständighet för att olika skeden under ett uttagningsprov skall vara lagenliga (förstainstansrättens dom av den 16 oktober 1990, Gallone mot rådet, T-132/89, Rec. s. II-549, punkt 35).
- 32 Enligt denna princip är det särskilt förbjudet att behandla två kategorier av personer, vars rättsliga och faktiska situationer inte utvisar väsentliga skillnader, på olika sätt (se förstainstansrättens dom av den 7 februari 1991, Tagaras mot domstolen, T-18/89 och T-24/89, Rec. s. II-53, punkt 68). Med hänsyn till att kommissionen behandlar sökande med universitetsexamen annorlunda än sökande som saknar en sådan examen, bör det prövas om det föreligger väsentliga skillnader mellan dessa båda kategoriers rättsliga och faktiska situation.
- 33 Vid denna jämförelse skall den allmänna princip som har stadfästs i artikel 27 första stycket beaktas. Denna utgör grundvalen för den första grunden för talan och innebär att rekrytering skall syfta till att förse institutionen med tjänstemän som besitter de bästa egenskaper i fråga om kompetens, prestationsförmåga och redbarhet. Det är framförallt i förhållande till denna princip som kommissionen av flera skäl anser sig kunna göra en åtskillnad mellan de båda ovannämnda kategorierna.
- 34 Innan de skälen prövas mer i detalj konstaterar förstainstansrätten inledningsvis att inga omständigheter föranleder slutsatsen att innehavet av en universitetsexamen

tekniskt sett skulle hindra berörda sökande från att utföra uppgifterna som är förbundna med de tjänster som skall tillsättas, eller att en sådan examen skulle ha negativa effekter på kvaliteten av berörda personers arbete eller deras prestationsförmåga. Utifrån detta innebär följaktligen inte kriterierna som anges i artikel 27 att de får uteslutas från uttagningsprovet.

- 35 De skäl som kommissionen har åberopat stöder sig på yrkesmässiga intressen för sökande som saknar universitetsexamen, nämligen deras chanser att få tillträde till ifrågavarande uttagningsprov (se punkt 16 ovan) och, när de väl har anställts, deras chanser att befordras eller att få tillträde till interna uttagningsprov för övergång från kategori C till kategori B (se punkt 20 ovan). Kommissionen har vidare gjort gällande att den vill undvika att den eventuella frustration som personer med examen skulle kunna känna inför de slags dagliga uppgifter som de skall utföra efter rekryteringen, får negativa följder för deras eget arbete och omgivningens arbetsvillkor (se punkt 18 ovan). Dessa skäl bör prövas i den ordning som har skisserats ovan.
- 36 Kommissionen har gjort gällande att om den inte uteslöt sökande med universitetsexamen skulle övriga sökande riskera att få tillträde i betydligt mindre omfattning eller till och med helt trängas undan. Detta argument kan inte vinna bifall, eftersom det inte alls innebär något ifrågasättande av att sökandena i den första av de båda kategorierna skulle kunna utföra de framtida uppgifterna, för de som har godkänts efter uttagningsprovet, på samma sätt som övriga sökande och att de motsvarar det kriterium som har stadfäst i artikel 27 första stycket i tjänsteföreskrifterna.
- 37 För att visa att personer med universitetsexamen har en fördel vid befordran inom kategori C och vid interna uttagningsprov för befordran till kategori B, har kommissionen förklarat att det på grund av den objektiva naturen skulle vara lättare att bedöma den kompetens som en examen innebär än erfarenhet som har förvärvats i tjänsten, vars bedömning nödvändigtvis omfattar subjektiva uppgifter. Inte heller detta argument kan vinna bifall. Vid varje befordringsförfarande eller internt uttagningsprov skall tillsättningsmyndigheten fastställa urvalskriterierna i tjänstens intresse (se beträffande befordringar domstolens dom av den 5 februari 1987,

Huybrechts mot kommissionen, 306/85, Rec. s. 629, punkt 10, och beträffande interna uttagningsprov ovannämnda dom i målet Agazzi Léonard mot kommissionen, punkterna 27, 32 och 33). Kommissionen kan följaktligen, lika litet som den från uttagningsprov kan utesluta sökande som avses i det påtalade villkoret med motiveringen att de skulle ha bättre chanser att godkännas än övriga sökande (se föregående punkt), inte heller göra ett sådant undantag med motiveringen att sökandenas yrkesmässiga framtidsutsikter ifråga om kommissionens egna tjänster skulle vara mer gynnsamma än övriga sökandes. Kommissionen har inte anfört uppgifter som föranleder slutsatsen att tjänstens intresse vid ifrågavarande befordringar och interna uttagningsprov kräver att det väljs ett kriterium som grundar sig på innehav av universitetsexamen. Ifråga om befordringar konstaterar förstainstansrätten tvärtom att andra kriterier än detta skall beaktas vid jämförelsen av meriterna för de sökande som kan befordras, framförallt hur väl de i allmänhet har utfört sina arbetsuppgifter (domstolens dom av den 17 mars 1983, Hoffman mot kommissionen, 280/81, Rec. s. 889, punkterna 9 och 10).

- 38 Kommissionen anser för övrigt att personer med universitetsexamen, på grund av skillnaden mellan nivån på deras utbildning och de slags dagliga uppgifter de får som tjänstemän vid kommissionen i kategori C, sedan de väl har anställts efter viss tid skulle kunna känna sig frustrerade, vilket skulle kunna få negativa följder för deras egen verksamhet samt för omgivningens arbetsvillkor.
- 39 Förstainstansrätten konstaterar att detta argument utifrån såväl prestationsförmågan eller kvaliteten på enskilt arbete som samarbetet med övrig personal på arbetsplatsen avser att ifrågasätta de sökandes förmåga som åsyftas i det påtalade villkoret att erbjuda tjänster som motsvarar vad personer i samma kategori, men som saknar universitetsexamen, kan erbjuda. Eftersom en sådan examen i princip inte hindrar den berörde personen från att utföra de egentliga uppgifterna i kategori C på samma sätt som varje annan tjänsteman i denna kategori (se punkt 34 ovan), ankommer det på kommissionen att visa att dess resonemang är välgrundat. Sådan bevisning skall grunda sig på verifierbara uppgifter, som inte bara gör det möjligt att dra slutsatsen att den risk som kommissionen har påstått att den vill undvika är verklig och av obestridlig betydelse för tjänstens intresse, utan även att den har ett

särskilt samband med rekrytering av sökande med universitetsexamen till kategori C. Härvid är det av vikt att notera att vid anställningsförfarandet fyller uttagningsprovet, som utgör det första skedet, en annan funktion än en provanställning. Uttagningsproven är nämligen utformade för att möjliggöra ett urval av sökande enligt allmänna och förutsägbara kriterier, medan provanställningen skall ge administrationen möjlighet att mer konkret bedöma sökandes fallenhet för en bestämd tjänst på grundval av den anda i vilken han utför sina uppgifter samt hans prestationsförmåga (domstolens dom av den 17 november 1983, Tréfois mot domstolen, 290/82, Rec. s. 3751, punkt 24, och förstainstansrättens dom av den 1 april 1992, Kupka-Floridi mot ESK, T-26/91, Rec. s. II-1615, punkt 43).

- 40 Förstainstansrätten anser att de omständigheter som kommissionen har anfört för att motivera det ifrågasatta tillträdesvillkoret inte uppfyller de krav som just har angetts.
- 41 Framförallt har kommissionen inte kunnat framhålla någon särskild erfarenhet i denna fråga. Vid sammanträdet har kommissionens ombud tvärtom uppgett att enligt hans kännedom har kommissionen aldrig beviljat innehavare av universitetsexamen tillträde till uttagningsprov för kategori C. Vidare anges inte i den studie som har utförts av svaranden och som har framlagts som bilaga till dupliken (se punkt 18 ovan), bland de problem som konstateras inom det område som är i fråga eventuella särskilda erfarenheter angående rekrytering av personer med denna utbildningsnivå till kategori C. Kommissionen har inte heller åberopat relevanta erfarenheter från andra gemenskapsinstitutioner eller konkret förklarat varför vissa av dessa institutioner inte har ansett det vara nödvändigt att följa kommissionens personalpolitik. Den enda omständigheten att andra institutioners uppdrag och administrativa uppbyggnad kan skilja sig från kommissionens eller att de endast anställer ett relativt begränsat antal tjänstemän i kategori C kan inte anses utgöra en tillräcklig förklaring i detta hänseende.
- 42 Av de uppgifter som framgår av akten kan inte heller den slutsatsen dras att kommissionen rätteligen kan förutsäga effekterna av rekrytering av personer med universitetsexamen till kategori C. Visserligen visar den ovannämnda studien på ett problem med frustration som har samband med skillnaden mellan den kompetens

som fast anställda sekreterare, på grund av de selektiva uttagningsprov som föregått deras anställning, besitter och det slags uppgifter som de utför, vilka beror på kommissionens uppdrag och administrativa uppbyggnad. Rapporten innehåller emellertid inte någon analys av de konkreta effekter som denna situation i vidaste mening har på de berörda tjänstemännens prestationsförmåga. Även om det inte kan uteslutas att innehavet av en universitetsexamen i ett enskilt fall skulle kunna få negativa effekter för den anda i vilken denna person utför sina uppgifter, för hans prestationsförmåga eller omgivningens arbetsvillkor på grund av skäl som liknar dem som angetts i rapporten, framgår det inte desto mindre härav att denna eventualitet är beroende av ytterligare flera andra faktorer, objektiva (som vad för slags examen det handlar om) eller subjektiva (framförallt den betydelse den berörde personen fäster vid denna examen för sin yrkeskarriär). Under dessa omständigheter kan kommissionen inte göra någon tillräckligt tillförlitlig och exakt förutsägelse, som skulle kunna stödja dess resonemang och således motivera tillämpningen av ett allmänt och förutsägbart kriterium i den mening som avses i ovan nämnda rättspraxis.

- 43 Det påtalade villkoret är oförenligt med det i artikel 27 första stycket i tjänsteföreskrifterna stadfästa kriteriet, även om tillsättningsmyndigheten, som kommissionen har påtalat, förfogar över ett stort utrymme för skönmässig bedömning vid fastställandet av villkoren för ett uttagningsprov. Den valmöjlighet som denna rätt medför är alltid beroende av de krav som är förbundna med den tjänst som skall tillsättas och mer allmänt med tjänstens intresse (se ovannämnda dom i målet Gallone mot rådet, punkt 27). I det aktuella fallet har kommissionen inte visat att det föreligger ett samband mellan det påtalade villkoret och dessa krav och intressen.
- 44 Av vad som har anförts ovan framgår att det påtalade villkoret, som förekommer i meddelandet om uttagningsprov, och följaktligen själva det påtalade beslutet är rättsstridiga, eftersom de är oförenliga med likabehandlingsprincipen, jämförd med artikel 27 i tjänsteföreskrifterna.
- 45 Detta konstaterande av rättsstridighet kan inte ifrågasättas vare sig med stöd av artikel 5.1 i tjänsteföreskrifterna eller artikel 1.1 i bilaga 3 till tjänsteföreskrifterna.

- 46 Beträffande artikel 5.1 konstaterar förstainstansrätten att de villkor i fråga om utbildning och erfarenhet som däri föreskrivs för varje personalkategori anger den lägsta nivån för en tjänsteman i ifrågavarande grad, i förhållande till det slags uppgifter som tjänsterna motsvarar, men med detta förbehåll avser villkoren inte de anställningsvillkor som artikel 27—34 i tjänsteföreskrifterna äger tillämpning på (se domstolens domar av den 5 april 1979, Orlandi mot kommissionen, 117/78, Rec. s. 1613, punkterna 15 och 16, och av den 28 april 1983, Lipman mot kommissionen, 143/82, Rec. s. 1301, punkt 7, och förstainstansrättens domar av den 7 februari 1991, Ferreira de Freitas mot kommissionen, T-2/90, Rec. s. II-103, punkt 54, och av den 3 mars 1994, Cortes Jimenez m. fl. mot kommissionen, T-82/92, REGP. s. II-237, punkt 20). Härav följer att, tvärt emot vad kommissionen har anfört, artikel 5.1 inte innebär att det föreskrivs något kriterium eller ges någon rätt att tillämpa ett kriterium som avser att utesluta vissa sökande från att delta i ett uttagningsprov endast på grund av att deras utbildningsnivå överstiger en maximinivå som exempelvis har bestämts i förhållande till den miniminivå som gäller för en högre kategori än den som avses med uttagningsprovet.
- 47 Samma överväganden gäller för artikel 1.1 i bilaga 3 till tjänsteföreskrifterna, inklusive punkt d, av vilken kommissionen anser sig kunna dra liknande slutsatser som de som den ovan har anfört i fråga om artikel 5.1. Det måste konstateras att det påtalade villkoret inte, som föreskrivs i bestämmelsen, avser examina "som erfordras för tjänsterna som skall tillsättas", utan examina som medför att de berörda personerna utesluts från uttagningsprovet. Det bör vidare noteras, även om det i denna bestämmelse fastställs en rubrik som varje meddelande om uttagningsprov måste innehålla, att ingenting sägs om tillsättningsmyndighetens valmöjlighet i fråga om det exakta innehållet vid ett givet uttagningsprov (se ovannämnda dom i målet Lipman mot kommissionen, punkt 7). Följaktligen skall kommissionens ovan anförda argument förkastas.
- 48 Mot bakgrund av vad som har anförts ovan skall det påtalade beslutet ogiltigförklaras på grund av åsidosättande av likabehandlingsprincipen jämförd med artikel 27 i tjänsteföreskrifterna, utan att det först är nödvändigt att gå in på de grunder som sökanden har anfört angående åsidosättande av andra bestämmelser eller principer, bland annat friheten att utöva yrkesverksamhet.

Rättegångskostnader

- 49 Enligt artikel 87.2 i förstainstansrättens rättegångsregler skall tappande part förpliktas att ersätta vinnande parts rättegångskostnader, om detta har yrkats. Eftersom kommissionen är tappande part skall kommissionen förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (första avdelningen)

följande dom:

- 1) Det beslut varigenom uttagningskommittén i det allmänna uttagningsprovet COM/C/741 vägrade att ge sökanden tillträde till proven skall ogiltigförklaras.

- 2) Kommissionen skall ersätta rättegångskostnaderna.

Saggio

Tiili

Moura Ramos

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 28 mars 1996

H. Jung

A. Saggio

Justitiesekreterare

Ordförande